

Vergaderjaar 2017–2018

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 514

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2017

Inleiding

«De viering van oud en nieuw is op veel plaatsen in Nederland het onveiligste feest van het jaar»¹. Dit concludeert de Onderzoeksraad Voor Veiligheid (hierna: OVV) in zijn rapport «Veiligheidsrisico's jaarwisseling» dat op 1 december is gepubliceerd². Kernachtiger kan de problematiek van de jaarwisseling niet worden beschreven. In zijn aanbevelingen vindt de OVV «structurele veiligheidsverbetering noodzakelijk met als doel het substantieel verminderen van vuurwerk gerelateerd letsel en van verstoringen van de openbare orde»³. Dit is de maatschappelijke opgave waarvoor Rijk, gemeenten, politie, openbaar ministerie, vuurwerkbranche en burgers staan.

Met deze brief geef ik u, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een eerste reactie op het rapport van de OVV, zoals mijn ambtsvoorganger aan uw Kamer heeft toegezegd (zie ook Handelingen II 2017/18, nr. 28, Regeling van werkzaamheden). Daarbij ga ik ook in op de voorbereiding van de komende jaarwisseling.

Rapport «Veiligheidsrisico's jaarwisseling»

Het rapport van de OVV geeft een uitgebreide feitelijke onderbouwing van de problematiek, die bovenstaande conclusie staft. De OVV beoordeelt in zijn rapport ook de inspanningen die alle betrokken instanties elk jaar weer plegen om de veiligheidsrisico's, persoonlijk letsel en schade te verminderen. De OVV doet dat in het licht van de doelstelling van zijn onderzoek, namelijk «bij te dragen aan het vergroten van de veiligheid

¹ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 56 en 97.

² <https://www.onderzoeksraad.nl/uploads/phase-docs/1679/f73dc5c1f5e020172659-publicatie-veiligheidsrisico-s-jaarwisseling-interactief-171127.pdf> (11-12-2017).

³ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 8.

van burgers tijdens de jaarwisseling in Nederland»⁴. Het oordeel van de OVV is duidelijk: alle initiatieven en bestaande aanpakken hebben «niet geleid tot een substantiële daling van het aantal vuurwerkslachtoffers noch van de schade aan publieke en private eigendommen»⁵ en «niet geleid tot een afname van de problemen die samenhangen met illegaal vuurwerk»⁶. Dat wil niet zeggen dat betreffende ministeries, gemeenten, politie, Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: ILT), vuurwerkbranche en openbaar ministerie geen maatregelen hebben genomen om de veiligheidsrisico's tijdens de jaarwisseling te verminderen. Daarover is de OVV ook duidelijk, net als over het positieve effect van de maatregelen: er is wel degelijk vooruitgang geboekt bij het verminderen van persoonlijk letsel.

Reactie op het rapport «Veiligheidsrisico's jaarwisseling»

Ik onderschrijf de boodschap, die de OVV in zijn laatste conclusie verwoordt: «[d]e jaarwisselingsproblematiek is te divers om door één overheidslaag te worden aangepakt. Om het tij te keren en daadwerkelijk vooruitgang te boeken in termen van een substantiële reductie van het aantal vuurwerkslachtoffers en ordeverstoringen, zijn dan ook stevige maatregelen nodig. Daarvoor is het wel noodzakelijk dat bij alle betrokken partijen een gevoel van urgentie aanwezig is dat aansluit bij de aard en ernst van de jaarwisselingsproblematiek»⁷. De OVV beveelt daarover aan «dat betrokken organisaties komen tot een samenhangende en meerjarige benadering voor het oplossen van de veiligheidsproblemen rond de jaarwisseling»⁸.

Dit is geen sinecure. De aard en omvang van de jaarwisselingsproblematiek verschilt van plaats tot plaats en de meningen over het afsteken van vuurwerk lopen sterk uiteen, ook regionaal⁹. In deze complexe werkelijkheid voeren alle betrokken organisaties de maatregelen uit waarover mijn ambtsvoorgangers uw Kamer met grote regelmaat hebben geïnformeerd¹⁰.

De maatschappelijke opgave vraagt om focus op het beoogde maatschappelijke effect, doelgerichtheid en een samenwerking gebaseerd op respect voor elkaars verantwoordelijkheid. Dit moet zichtbaar worden in een «samenhangende en meerjarige» landelijke aanpak zoals de OVV aanbeveelt. De voorbereidingen voor deze aanpak vinden al plaats. Met het rapport «Veiligheidsrisico's jaarwisseling» kan hieraan met kracht verder worden gewerkt. Een eerste bespreking in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie heeft op 4 december jl. plaatsgevonden. Ik verwacht uw Kamer komend voorjaar over de aanpak te informeren.

Op de afzonderlijke aanbevelingen die de OVV in zijn rapport doet, reageer ik nog niet in deze brief. Het uitvoerige rapport verdient eerst bestudering. Daarmee zijn alle betrokken organisaties nu bezig. De maatregelen die de OVV aanbeveelt, zijn ingrijpend en – zoals de OVV ook aangeeft – hangen in de praktijk samen. De afgelopen jaren heeft de aanpak van de handel in illegaal vuurwerk in Nederland meer aandacht gekregen van politie en het Openbaar Ministerie. De OVV geeft aan dat de recente initiatieven van het OM en de politie ter versterking van die

⁴ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 17.

⁵ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 98.

⁶ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 98.

⁷ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 99.

⁸ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 8.

⁹ Onderzoeksraad Voor de Veiligheid, «Veiligheidsrisico's jaarwisseling», Den Haag 2017, blz. 56.

¹⁰ Laatstelijk Kamerstuk 28 684, nr. 504, d.d. 19 juni 2017.

aanpak meerjarig dienen te worden volgehouden. Daarover ben ik inmiddels in gesprek met de korpschef en het college van procureurs-generaal van het openbaar ministerie. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en ik zijn voorts in gesprek over de aanbevelingen van de OVV over het instellen van een verbod op vuurwerk dat in de praktijk voor het meeste letsel en overlast zorgt en over het aanscherpen van de kwaliteitsborging en veiliger gebruik van vuurwerk. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat spreekt hierover ook met de vuurwerkbranche.

Met de nieuwe landelijke aanpak wil ik uw Kamer ook de gezamenlijke reactie van de partners op de afzonderlijke aanbevelingen aanbieden. Daartoe behoort ook een reactie op het door de OVV aanbevolen verbod op vuurwerk dat veel letsel en overlast veroorzaakt.

Vorbereiding op de komende jaarwisseling

In dit jaar is er veel aandacht geweest voor de aanpak van de jaarwisselingsproblematiek. Daarmee onderscheidt dit jaar zich nadrukkelijk van voorgaande jaren. Uw Kamer heeft op 9 februari jl. een hoorzitting over de jaarwisselingsproblematiek gehouden en op 9 maart jl. hebben de toenmalige Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en Minister van Veiligheid en Justitie een rondetafelgesprek gevoerd met vertegenwoordigers van alle betrokken instanties. De conferentie «Vijf voor twaalf», die de politie op 19 juni jl. heeft georganiseerd, heeft op velen een diepe indruk achtergelaten met betrekking tot de gevaarzetting van knalvuurwerk.

Naast bestuurlijke en politieke aandacht zie ik dat er nadrukkelijk aandacht is voor de opsporing van illegaal vuurwerk bij politie en openbaar ministerie. Veel gemeenten zijn zich al maanden met draaiboeken op de jaarwisseling aan het voorbereiden, waarbij zij met creativiteit, formele én niet formele maatregelen verstoringen van de openbare orde voorkomen en verminderen. Inmiddels zijn ook in lokale driehoeken afspraken tussen burgemeesters, politie en openbaar ministerie over beleidslijnen, briefings en tolerantiegrenzen gemaakt.

De inzet van politie, ILT en openbaar ministerie om illegaal vuurwerk aan te pakken, beperkt zich niet tot deze laatste weken van het jaar. Het gehele jaar door zorgt de ILT voor controles op (de kwaliteit van het) vuurwerk. De ILT helpt sinds februari van dit jaar de postpakketbedrijven met het vinden van pakketten met illegaal vuurwerk. Sindsdien zijn er enkele honderden pakketten met vuurwerk onderschept. Het «Project Oorworm» van de politie is succesvol. Sinds oktober van dit jaar heeft het landelijke politieteam, dat de online handel in illegaal vuurwerk bestrijdt, al ruim 1.200 kopers en verkopers van verboden vuurwerk in beeld gebracht. Honderden mensen van wie de werkelijke identiteit nu bekend is, hebben politie aan de deur gehad of kunnen op korte termijn een bezoek verwachten. Zo'n zestig social media-accounts, waar vuurwerk te koop werd aangeboden, zijn inmiddels «op zwart gezet».

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zorgt voorts, vooruitlopend op de nadere uitwerking van maatregelen in reactie op de aanbevelingen van de OVV, nog dit jaar voor veiliger vuurwerk door de Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk aan te passen waardoor veiliger vuurwerk (vanwege samenstelling en stabiliteit) voor consumenten beschikbaar komt. Deze wijziging draagt eraan bij dat alleen vuurwerk op de markt beschikbaar is met een verminderde kans op letsel.

Ik acht het belangrijk om de komende periode met alle betrokken partijen aan de uitwerking van de aanbevelingen van de OVV te werken. De ervaringen bij de komende jaarwisseling betrek ik hierbij en ik zal uw Kamer over de komende jaarwisseling bij de brief over de nieuwe, landelijke aanpak informeren.

Voor nu spreek ik de hoop uit dat alle inspanningen van gemeenten, politie, ILT, openbaar ministerie en branche de komende jaarwisseling merkbaar zullen leiden tot meer veiligheid voor burgers en voor mensen met een publieke taak.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus